

Кравчук В.І.

здобувач,

Житомирський національний агроекологічний університет

ПРОГНОЗУВАННЯ ВИНИКНЕННЯ КРИЗОВИХ ЯВИЩ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Перевірка та попередження виникнення кризових явищ або неплатоспроможності підприємств є актуальним питанням для суб'єктів господарювання. Особливо для сільськогосподарських підприємств, оскільки дана галузь завжди вважалася вкладенням ризикованим і таким, що важко окупається. З появою сучасних технологій та техніки проблематика прогнозування виникнення кризових ситуацій стає предметом серйозних науково-статистичних досліджень. Більшість позитивних результатів було досягнуто із застосуванням методу множинного дискримінантного аналізу. Представлено короткий опис моделі прогнозування ймовірності виникнення кризових явищ Спрінгейта, а також критичну оцінку її застосування з використанням даних підприємств сільського господарства Житомирської області.

У 1978 році, Гордон Спрінгейта в університеті Симона Фрейзера вивів нову дискримінантну модель прогнозування банкрутства. Модель отримала ім'я моделі банкрутства Спрінгейта. Використовуючи за основу модель Альтмана, Спрінгейта з дев'ятнадцяти спочатку відібраних для аналізу показників залишив в своїй формулі лише чотири основних коефіцієнта [1].

Побудовано модель Спрінгейта для сільськогосподарських підприємств Житомирської області наведена на рис. 1.

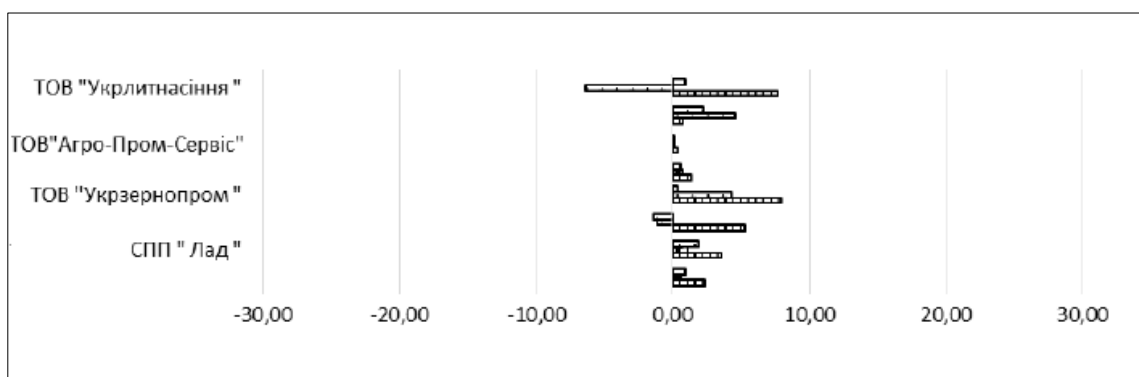

Рис. 1. Модель Спрінгейта для сільськогосподарських підприємств Житомирської області

Якщо $Z < 0,862$ підприємство отримує оцінку «крах». При створенні моделі Спрінгейт використовував дані 40 підприємств і досяг 92,5 процентної точності передбачення неплатоспроможності на рік вперед [5].

Результати оцінки сільськогосподарських підприємств Житомирської області за моделлю Спрінгейта свідчать про кризовий стан у таких суб'єктів

господарювання: ТОВ «Укрзернопром», ТОВ «Житомирнасінтрав», ТОВ «Агро-Пром-Сервіс».

Для вибірки досліджуваних підприємств є характерною низька платоспроможність та розрахунки по зобов'язаннях, тому це й стає причинами для включення у рейтинг суб'єктів з позначкою «крах» у даній моделі. При цьому ті сільськогосподарські підприємства, які й за оцінками експертів та факторами мають високу ймовірність настання банкрутства за моделлю Спрінгейта визначаються неплатоспроможним.

Якщо ж з-рахунок більше нормативного значення, то підприємство має перспективи для розвитку. Половина з обраних підприємств функціонують нормально та ефективно здійснюють свою виробничу діяльність (СПП «Лад»).

Слід відзначити, що застосування зарубіжних моделей до фінансового аналізу вітчизняних підприємств вимагає обережності, так як вони не враховують специфіку галузі.

Таким чином, є актуальною розробка методики, застосування якої дозволить оцінити, як фазу життєвого циклу, в якому знаходиться підприємство, так і ймовірність неплатоспроможності. При цьому методика повинна володіти достатнім ступенем вірогідності, в тому числі, використання специфічних показників з точки зору, як галузевої приналежності, так і масштабів своєї діяльності. Ефективна модель діагностики банкрутства повинна дозволяти прогнозувати виникнення кризової ситуації на підприємстві заздалегідь, ще до появи очевидних ознак. Застосування адекватних методик прогнозування банкрутств має дозволяти використовувати різні антикризові стратегії заздалегідь, ще до настання кризи, з метою її запобігання [2].

Отже, мінливість факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, та безпосередньо мінливість розвитку сільськогосподарських підприємств, є основними причинами недосконалості використання різноманітних моделей щодо прогнозування кризового стану. Важливим елементом тут залишається адаптивність до вітчизняних реалій та моніторинг факторів і своєчасне корегування значень досліджуваних коефіцієнтів. Використання множинних дискримінанти моделей для національних суб'єктів господарювання можливе лише за на основі зібраних та правильно проаналізованих фінансово-статистичних даних.

Список використаних джерел:

1. Антикризисное управление: учебник для бакалавров / А. Т. Зуб. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Издательство Юрайт, 2013. – 343 с.
2. Гудзь О. Є. Діагностика та управління платоспроможністю в сільськогосподарських підприємствах // Сталій розвиток економіки. – 2011. – № 7. (10). – С. 171-175.
3. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством: Теоретико-методологічні засади та практичний інструментарій: Монографія. – К.: КНТЕУ, 2001. – 580 с.
4. Altman E. Financial Ratios, Discriminant Analysis and the Prediction of Corporate Bankruptcy / E. Altman // Journal of Finance. – 1968 – 9. – 589-609 pp.
5. Springate, Gordon L.V. Predicting the Possibility of Failure in a Canadian Firm. Unpublished M.B.A. Research Project, Simon Fraser University. – January 1978.